

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 39980

Kl. 49 d, 3/04

Centralne Biuro Konstrukcyjne Narzędzi*)
Przedsiębiorstwo Państwowe

Warszawa, Polska

Urządzenie do odsuwania i przysuwania narzędzia dłutowanego

Patent trwa od dnia 30 kwietnia 1956 r.

Przedmiotem wynalazku jest urządzenie, którego zadaniem jest odsuwać podczas ruchu jałowego narzędzie w dłutownicach do kół zębatach. W istniejących rozwiązaniach, w których ma miejsce bądź odsuwanie narzędzia od przedmiotu dłutowanego, bądź tegoż przedmiotu od narzędzia, czynimy jest ruch posuwisto-zwrotny stosunkowo dużych mas, jak np. stołu lub wrzeciennika z przekładnią ślimakową. Do tego dochodzi złożony mechanizm do poruszania tych zespołów dłutownicy.

W rozwiązaniu według wynalazku występuje znany ruch tylko samego narzędzia w połączeniu z częścią wrzecioną, z którym jest ono związane, przy tym urządzenie służące do odsuwania jest proste.

Urządzenie uwidocznione jest schematycznie na rysunku, na którym fig. 1 i 2 przedstawiają urządzenie w przekroju, fig. 3 — schemat ruchu krawędzi noża i fig. 4 — schemat ruchu korb,

wykonujących przestawianie noża. Urządzenie składa się z tulei W zawierającej część górną i dolną i trzpienia T o zakończeniu stożkowym, które wchodzi w odpowiednie gniazdo w dolnej części tulei W (fig. 1 i 2). Części górna i dolna połączone są sprzęgłem odsuwającym O Oldhama, dzięki któremu mogą się one wzajemnie do siebie prostopadle przesuwać. Sprzęgło jest przedstawione schematycznie w postaci połączeń przegubowych. Górna część tulei prowadzona jest w kadłubie, trzpień — w tulei. Obie części tulei otrzymują dwa ruchy. Ruch obrotowy od przekładni ślimakowej i ruch dłutowania od urządzenia posiadającego trzy korby. Dwie skrajne korby służą do napędu tulei, środkowa do napędu trzpienia.

Dolna część tulei W przechodzi przez otwór cylindryczny suwaka S, który przesuwa się między prowadnicami P, umieszczonymi w kadłubie wrzeciennika. Luz między suwakiem, a prowadnicami kasowany jest przy pomocy klina K. Suwak S znajduje się stale pod naciskiem sprężyny Sp.

*) Właściciel patentu oświadczył, że współtwórcami wynalazku są inż. mgr Marian Keller i inż. Kazimierz Zienkiewicz.

Z chwili gdy krawędź narzędzia w swym ruchu skrawającym osiągnie dolną krawędź dłutowanego przedmiotu, trzpień T zajmie skrajne dolne położenie i przy dalszym obrocie mechanizmu korbowego zacznie się cofać do góry, wychodząc ze swego gniazda stożkowego. Odpowiada to punktowi A na wykresie (fig. 3). Między trzpieniem T i gniazdem zacznie się tworzyć luz obwodowy, który powstaje na skutek wyprzedzenia korby, napędzającej trzpień T , w stosunku do korb napędzających tuleje W (fig. 4). Luz ten będzie się powiększać do pewnego maximum, ponieważ tuleja wraz z narzędziem, wskutek wyprzedzenia korby trzpienia T pozostaje nadal w swym ruchu w dół, aż nie osiągnie swego dolnego położenia, co odpowiada punktowi B na wykresie. Podczas tego ruchu nóż wysunie się swą krawędzią skrawającą cokolwiek poza krawędź obrabianego przedmiotu. Pod naciskiem sprężyny Sp suwak S przesunie się o wielkość powstałego luzu, a tuleja W wraz z narzędziem odsunie się od obrabianego przedmiotu. To odsunięcie na skutek wzajemnego wyprzedzenia korb będzie trwać podczas ruchu jałowego narzędzia, tj. podczas ruchu tulei i trzpienia do góry, gdzie stożkowa część trzpienia T z powrotem osiada w gnieździe tulei T . Od punktu C trzpień zaczyna ruch w dół i pociąga za sobą tuleję wraz z narzędziem, które zaczyna ruch roboczy skrawania. Na wykresie mamy dwa punkty E i F przecięcia się linii I i II , przedstawiających odpowiednio ruch trzpienia T i tulei W w zależności od kąta obrotu korb. Podczas obrotu korby od kąta ψE do ψF trzpień pozostaje wysunięty z gniazda tulei a od kąta ψF do $\psi E'$ trzpień, powstając w gnieździe tulei, nadaje jej przesuw, zgodny ze swym ruchem, niezależnie od położenia korby tulei, co jest możliwe, dzięki urządzeniu wyrównującemu Am w postaci sprężyn, umieszczonych w korbowodzie mechanizmu korbowego tulei. Długość korby tulei jest cokolwiek większa od długości korby trzpienia

(fig. 4), aby zapewnić powstawanie luzu już w punktach zwrotnych i uzyskać odpowiednie odsunięcie narzędzia od obrabianego przedmiotu.

Zastrzeżenia patentowe

1. Urządzenie do odsuwania i przysuwania narzędzia dłutującego o postaci koła nacinającego, zaopatrzonego w noże w kształcie zębów w ruchu jałowym tego koła w dłutownicy do kół zębatych, w której trzpień, przenoszący ruch pionowo-zwrotny koła, posiada podczas pracy położenie pionowe, a odchyła się trochę przy działaniu sprzęgła, znamienne tym, że trzpień (I) jest u dołu stożkowo zakończony i współpracuje z gniazdem stożkowym tulei, prowadzącej koło nacinające, przy czym pomiędzy tymi narządami przy wysunięciu się stożka z gniazda powstaje luz pod naciskiem sprężyny (Sp) na suwak (S) dolnej części tulei (W), na skutek czego tuleja razem z kołem nacinającym odsuwa się od obrabianego przedmiotu, a jego powrotem do tegoż dosunięcie przy dłutowaniu odbywa się przez wejście stożka w gniazdo tulei.
2. Urządzenie według zastrz. 1, znamienne tym, że tuleja (W) składa się z dwóch części górnej i dolnej z gniazdem, pomiędzy zaś nimi jest umieszczone sprzęgło Oldhama (O), umocowane do trzpienia (I) i dolnej części tulei.
3. Narzędzie według zastrz. 1 i 2, znamienne tym, że posiada mechanizm korbowy do napędu górnej części tulei (W) i trzpienia (T), którego korby są przesunięte względem siebie o pewien kąt.
4. Urządzenie według zastrz. 1—3, znamienne tym, że posiada urządzenie wyrównujące (Am), osadzone na korbowodzie tulei górnej (W) dla umożliwienia współdziałania stożka trzpienia i gniazda dolnej części tulei przy różnych długościach korb i ich przestawieniu.

Centralne Biuro Konstrukcyjne
Narzędzi

Przedsiębiorstwo Państwowe

